

UZASADNIENIE

Projekt ustawy o zmianie ustawy o rachunkowości ma na celu zminimalizowanie barier utrudniających prowadzenie działalności gospodarczej dla małych i średnich przedsiębiorców przez podniesienie wysokości progu przychodów netto ze sprzedaży towarów, produktów i operacji finansowych, po przekroczeniu którego osoby fizyczne, spółki cywilne osób fizycznych, spółki jawne osób fizycznych oraz spółki partnerskie mają obowiązek prowadzenia pełnej rachunkowości.

Zgodnie z obecnie obowiązującym przepisem art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy o rachunkowości, jeżeli przychody netto ze sprzedaży towarów, produktów i operacji finansowych za poprzedni rok obrotowy wyniosły u osób fizycznych, spółek cywilnych osób fizycznych, spółek jawnych osób fizycznych oraz spółek partnerskich co najmniej równowartość w walucie polskiej 800 000 euro, to podmioty te mają obowiązek stosowania przepisów ustawy o rachunkowości, a więc obowiązek prowadzenia tzw. pełnej rachunkowości w formie ksiąg rachunkowych. Stosownie natomiast do treści art. 3 ust. 3 powołanej wyżej ustawy, wielkości wyrażone w euro przelicza się na walutę polską po średnim kursie ustalonym przez Narodowy Bank Polski, na dzień 30 września roku poprzedzającego rok obrotowy.

Obserwowany od kilku lat postępujący proces umacniania się złotego, w połączeniu ze wzrostem gospodarczym o nienotowanym dotychczas poziomie, skutkują zwiększaniem się grupy podmiotów tracących uprawnienie do prowadzenia tzw. uproszczonej rachunkowości w formie podatkowej księgi przychodów i rozchodów. Prowadzenie tzw. pełnej księgowości wiąże się z koniecznością zatrudnienia wyspecjalizowanych służb finansowo-księgowych lub powierzenia prowadzenia pełnej księgowości firmom zewnętrznym. Obsługa firmy prowadzącej pełną księgowość jest bardziej czasochłonna, a przez to też i droższa. Tym samym, ze względu na wzrost kosztów obsługi finansowo-księgowej, rosną koszty prowadzenia przedsiębiorstw (również w ich najprostszej formie organizacyjnej). Ze względu na aprecjację złotego także przedsiębiorcy, którzy nie byli w poprzednim roku beneficjentami dużej dynamiki wzrostu gospodarczego, są obowiązani do poniesienia wyższych kosztów prowadzonej działalności. Zatem nawet osiągając niższe obroty niż w latach ubiegłych, wielu przedsiębiorców stanęło przed

koniecznością założenia i prowadzenia ksiąg rachunkowych, co znacznie zwiększyło koszty prowadzenia działalności.

Powyższa sytuacja powoduje postulowaną także przez przedsiębiorców konieczność podwyższenia ustawowego progu przychodów z kwoty 800 000 euro na kwotę 1 200 000 euro (nie był on podwyższany od ośmiu lat i w obecnej wysokości obowiązuje od 1999 r.). W tym czasie gospodarka uległa znacznym przeobrażeniom. Projektowana zmiana jest zatem uzasadniona wprowadzaniem ułatwień w zakresie wykonywania działalności gospodarczej i ma na celu zmniejszenie obciążeń związanych z dokumentowaniem transakcji gospodarczych oraz uniknięcie dodatkowych kosztów prowadzenia działalności gospodarczej. Jest ona elementem systemu znoszenia barier organizacyjno-prawnych dla rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw, w myśl zasady, która swój normatywny wyraz znalazła w art. 103 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej stanowiącym, że „państwo stwarza, z poszanowaniem zasad równości i konkurencji korzystne warunki dla funkcjonowania i rozwoju mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców(...)”.

Jednostki, którym, w myśl art. 2 ust. 1 pkt 2, przysługuje prawo do prowadzenia rachunkowości w formie uproszczonej, to podmioty zaliczane do tej właśnie grupy. Z uwagi na nieskomplikowaną formę organizacyjną ustawodawca założył też istnienie pewnych uproszczeń w ich funkcjonowaniu, przyjmując konieczność odformalizowania ich działalności przez uproszczone obowiązki ewidencyjne i sprawozdawcze. Regulacje w zakresie tych uproszczeń pozostają w zgodności z zaleceniami Grupy Ekspertów ds. Międzynarodowych Standardów Rachunkowości i Sprawozdawczości przy ONZ, w myśl których małe przedsiębiorstwa nie są przygotowane na stosowanie złożonych regulacji finansowo-księgowych. Ponadto praktyka wskazuje, że koszty prowadzenia ksiąg rachunkowych są trzy-, czterokrotnie droższe. Obok utrudnień w prowadzeniu działalności rosną zatem znacząco koszty jej prowadzenia.

Pozytywnym skutkiem wprowadzenia projektowanej regulacji będzie:

- 1) odformalizowanie zasad prowadzenia działalności przez przedsiębiorców będących osobami fizycznymi,
- 2) obniżenie (lub utrzymanie na niezmiennym poziomie) kosztów obsługi finansowo księgowej, a zatem kosztów prowadzenia działalności,

3) ograniczenie szarej strefy związanej z nieujawnianiem całości przychodów, w celu utrzymania uprawnienia do prowadzenia księgowości w formie księgi podatkowej przychodów i rozchodów.

Należy zwrócić uwagę, że stwarzanie uproszczeń ewidencyjnych nie musi prowadzić do uchylania się od obowiązków podatkowych. Demokratyczne państwo prawne nie może czynić założenia, że każdy obywatel jest potencjalnym przestępcą skarbowym. Nie może też w myśl takich założeń tworzyć barier organizacyjno-prawnych. Nieuprawniony jest zatem wniosek, że stwarzanie uproszczeń ewidencyjnych w prosty sposób prowadzi do uchylania się od obowiązków podatkowych. Samo zwiększenie limitu przychodów uprawniającego do korzystania z uproszczonych form prowadzenia rachunkowości uchyli niebezpieczeństwo powiększania się szarej strefy w zakresie, w jakim jej powstanie jest wynikiem obawy przed nałożeniem obowiązku prowadzenia pełnej księgowości.

W ustawie zostały zawarte przepisy umożliwiające wprowadzenie projektowanej zmiany w trakcie roku obrotowego (art. 2-3 projektu), uwzględniające konsekwencje określone w prawie podatkowym.

Tym niemniej należy zauważyć, że wprowadzenie projektowanej zmiany w trakcie 2008 r., tj. w trakcie roku podatkowego, spowoduje, że podatnicy prowadzący od początku roku podatkowego księgi rachunkowe, którzy następnie w trakcie tego roku wybiorą, zgodnie z zaproponowanymi regulacjami, prowadzenie podatkowej księgi przychodów i rozchodów, będą w jednym roku podatkowym prowadzili dwa rodzaje ewidencji księgowej. Na podstawie tych dwóch ewidencji będą ustalali dochód do opodatkowania podatkiem dochodowym od osób fizycznych. Podatnicy do czasu wejścia w życie nowych rozwiązań będą prowadzili księgi rachunkowe, a następnie, jeżeli dokonają takiego wyboru, podatkową księgę przychodów i rozchodów. Konieczność poniesienia dodatkowych kosztów związanych z przejściem z jednej ewidencji na drugą, tj. obowiązkiem przeprowadzenia inwentaryzacji, zamknięcia ksiąg rachunkowych i sporządzenia sprawozdania finansowego, może skutkować małym zainteresowaniem wykonania tych czynności w trakcie roku.

Projektowana ustawa nie wymaga przedłożenia właściwym instytucjom i organom Unii Europejskiej lub Europejskiemu Bankowi Centralnemu w celu uzyskania opinii, dokonania konsultacji albo uzgodnienia.

Żaden podmiot nie zgłosił zainteresowania pracami nad projektem ustawy w trybie ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbینگowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414).

Projektowana ustawa nie powoduje skutków finansowych dla budżetu państwa.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Wskazanie podmiotów, na które oddziałuje regulacja

Projekt ustawy o zmianie ustawy o rachunkowości ma na celu zminimalizowanie barier utrudniających prowadzenie działalności gospodarczej dla małych i średnich przedsiębiorców przez podniesienie wysokości progu przychodów netto ze sprzedaży towarów, produktów i operacji finansowych, po przekroczeniu którego osoby fizyczne, spółki cywilne osób fizycznych, spółki jawne osób fizycznych oraz spółki partnerskie mają obowiązek prowadzenia pełnej rachunkowości.

Projektowana ustawa będzie miała bezpośredni wpływ na przedsiębiorców, którzy będą mogli skorzystać ze zmiany zaproponowanej w art. 1 projektu ustawy (osoby fizyczne, spółki cywilne osób fizycznych, spółki jawne osób fizycznych oraz spółki partnerskie).

2. Konsultacje społeczne

Przedmiotowy projekt ustawy wychodzi naprzeciw postulatam od lat zgłaszanym przez organizacje przedsiębiorców. Na etapie przygotowywania projektu wszystkie organizacje przedsiębiorców i pracodawców o statusie krajowym miały możliwość zapoznania się z projektem. Postanowienia projektu ustawy odpowiadają na postulaty przedsiębiorców zgłoszone w 2008 r. w ramach dialogu społecznego prowadzonego przez Ministerstwo Gospodarki z Komisją Trójstronną oraz przez PKPP „Lewiatan” w ogłoszonym w styczniu 2008 r. dokumencie pt. „Czarna Lista Barrier”.

W trakcie konsultacji żadna organizacja nie zgłosiła zastrzeżeń do projektowanej ustawy.

3. Wyniki analizy wpływu proponowanych zmian na:

- a) sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Brak negatywnego wpływu na sektor finansów publicznych. Projektowana ustawa może mieć pozytywny wpływ na budżet państwa przez zminimalizowanie

podatkowej szarej strefy i innych niezgodnych z prawem działań przedsiębiorców. W związku z tym przewiduje się pozytywny wpływ na budżet państwa i budżety samorządów terytorialnych.

b) rynek pracy

Projektowana ustawa może spowodować jedynie pozytywne skutki na rynku pracy.

c) konkurencyjność gospodarki, w tym funkcjonowanie przedsiębiorstw

Projektowane zmiany będą miały pozytywny wpływ na konkurencyjność gospodarki, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw na rynku. Ułatwienie, które ustawa wprowadza, w istotny sposób ułatwi małym i średnim przedsiębiorcom spełnianie i przestrzeganie obowiązków fiskalnych.

d) sytuację i rozwój regionalny

Brak negatywnego wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

4. Wskazanie źródeł finansowania, jeżeli projekt pociąga za sobą obciążenia budżetu państwa lub budżetów jednostek samorządu terytorialnego

Projektowana ustawa nie powoduje ujemnych skutków finansowych dla budżetu państwa.